

Valtiovarainministeriö

LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ASIAKIRJOJEN TURVALLISUUSLUOKITTELUSTA VALTIONHALLINNOSSA

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) pitää yleisesti perusteltuna muiden kuin turvallisuusluokiteltavien asiakirjojen luokittelusta luopumista sekä viranomaisen riskiarviointiin perustuvaa tietoturvaluustoimenpiteiden määrittelyä. Yksityiskohtaisempina huomioina luonnoksesta MMM toteaa seuraavaa:

Asetusluonnoksen 1 §:n 2 momentin informatiivisuus

Muistioluonnoksessa todetaan seuraavasti:

Asetuksen 1 §:n 2 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen julkisuuslakiin. Viittauksella on tarkoitus selventää sitä, että asiakirjan merkinnät eivät sellaisenaan tee asiakirjasta salassa pidettävää, vaan salassapidosta säädetään lähtökohtaisesti julkisuuslaissa tai erityislainsäädännössä ja asiakirjan saamista koskeva pyyntö käsitellään julkisuuslain mukaisesti.

Asetusluonnoksen 1 §:n 2 momentin mukaan ”[v]iranomaisen asiakirjan julkisuudesta ja asiakirjan saamista koskevan pyynnön käsittelystä säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).” Säännös on vain osaksi informatiivinen. Olisi hyvä, että säännöksessä jollain tapaa sanottaisiin, että asiakirjan merkinnöistä huolimatta asiakirjan julkisuus ja salassapito on arvioitava julkisuuslain ao. säännösten mukaan. Jotta säännös olisi informatiivisempi, se voisi olla esimerkiksi seuraavasti:

Asiakirjan merkinnöistä ei seuraa sen salassapidettävyys, vaan viranomaisen asiakirjan julkisuudesta ja asiakirjan saamista koskevan pyynnön käsittelystä säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Säännöksen täsmentämisen osalta olisi hyvä olla yhteydessä oikeusministeriöön.

Valtion virastot ja laitokset

Asetusluonnoksen 2 §:n ensimmäinen määritelmä on valtionhallinnon viranomaisen määritelmä. Määritelmä on identtinen tiedonhallintalain 18 §:n 1 momentin kanssa kuten kuuluukin olla. Asetus on tarkoitus antaa tiedonhallintalain 18 §:n 4 momentin nojalla. Tähän valtionhallinnon viranomaisen

määritelmään liittyen MMM on tarkastellut tiedonhallintalain määritelmiä ja soveltamisalaa sekä niihin liittyvää hallintovaliokunnan mietintöä (HaVM 38/2018) sen hahmottamiseksi, sovelletaanko lain 18 §:n säännöksiä valtion liikelaitoksiin (Metsähallitus) ja itsenäisiin julkisoikeudellisiin laitoksiin (Suomen metsäkeskus ja Suomen riistakeskus).

Tiedonhallintalain 2 §:n määritelmän mukaan kyseisessä laissa viranomaisella tarkoitetaan julkisuuslain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuja viranomaisia. Määritelmään sisältyvät muun muassa valtion liikelaitokset ja itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset. Kyseiset organisaatiot eivät valtiosääntöoikeudellisesti ole viranomaisia, mutta ne on julkisuuslaissa määritelty viranomaisiksi.

Tiedonhallintalain 2 §:n 2 kohdan määritelmän mukaan tiedonhallintayksiköllä taas tarkoitetaan viranomaista, jonka tehtävänä on järjestää tiedonhallinta tiedonhallintalain vaatimusten mukaisesti. Tässä viranomainen tarkoittaa siis julkisuuslain 4 §:n 1 momentin viranomaisia eli muun muassa valtion liikelaitoksia ja itsenäisiä julkisoikeudellisia laitoksia. Jostain syystä tiedonhallintalain 4 §:ssä kuitenkin erikseen luetellaan tiedonhallintalaissa tarkoitettut tiedonhallintayksiköt. Lain 4 §:n luettelossa mainitaan yhdessä kohdassa valtion virastot ja laitokset (1 k.). Eri kohtina mainitaan valtion liikelaitokset (4 k.) ja itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset (7 k.). Lain 4 §:n perusteella voidaan katsoa, että valtion liikelaitokset ja itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset eivät ole valtion virastoja ja laitoksia.

Lain soveltamisen kannalta keskeinen säännös on myös 3 §, joka koskee lain soveltamisalaa ja sen rajoituksia. Kun nyt lausunnolla oleva asetuseronnos liittyy tiedonhallintalain 4 lukuun, tarkastellaan tässä soveltamisalaa lähinnä siihen liittyen, onko kyseisen luvun soveltamista rajoitettu. Tiedonhallintalain 3 lukua ei sovelleta itsenäisiin julkisoikeudellisiin laitoksiin lain 3 §:n 3 momentin perusteella. MMM tulkitsee edellä olevan perusteella lain säännöksiä siten, että lain 4 luvun säännöksiä sovelletaan valtion liikelaitoksiin ja itsenäisiin julkisoikeudellisiin laitoksiin niiden pykälien osalta, joissa säädetään velvoitteita tiedonhallintayksiköille. Sen sijaan jos säännökset koskevat vain valtion virastoja ja laitoksia taikka valtion virastoissa ja laitoksissa toimivia viranomaisia, ao. pykälät eivät koske valtion liikelaitoksia ja itsenäisiä julkisoikeudellisia laitoksia.

MMM katsoo edellä olevan perusteella, että perustelumistiota asetuseronnoksen 2 §:n osalta tulisi täydentää siten, että siinä mainittaisiin, ettei asetusta sovelleta valtion liikelaitoksissa ja itsenäisissä julkisoikeudellisissa laitoksissa. MMM:n käsityksen mukaan asetuksen soveltamisalaa ei ole mahdollista laajentaakaan, koska ao. rajaus tulee lain 18 §:stä, jonka nojalla asetuseronnos on tarkoitus antaa.

Asetuseronnoksen 6 §:n 2 momentin viittaus julkisuuslakiin

Asetuseronnoksen 6 §:n 2 momentissa on seuraavasti: ”Viranomaisen velvollisuudesta ennakolta varmistua, että tietojen salassapidosta ja suojaamisesta huolehditaan asianmukaisesti, kun se antaa tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta lukuunsa suoritettavaa tehtävää varten, on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 26 §:n 3 momentissa säädetään.” (alleviivaus lisätty)

MMM esittää harkittavaksi, että 6 §:n 2 momentti olisi seuraavasti:

Viranomaisen velvollisuudesta ennakolta varmistua, että tietojen salassapidosta ja suojaamisesta huolehditaan asianmukaisesti, kun se antaa tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta lukuunsa suoritettavaa tehtävää varten, säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 26 §:n 3 momentissa. (uusi muotoilu alleviivattu)

Asetusluonnoksen määritelmien selkeys

Asetusluonnoksessa on paikoin määrittelyjen väljyydestä johtuvaa epämääräisyyttä. Monin kohdin on muun muassa käytetty termiä ”riittävä”, mutta asetusluonnos, tai siinä olevat viittaukset eivät sisällä tietoa riittävyyden toteutumisen arviointiin käytettävistä kriteereistä.

Muistion selkeys

Muistio kaipaa selkeyttämistä. Olisi hyvä, että siitä kävisi selkeämmin ilmi, minkä pykälän perusteluista milloinkin on kyse. Ohessa muutamia esimerkkejä:

- S. 6 kappale alkaa seuraavasti: ”Viittaus 10 §:ään tarkoittaa...”. Olisi hyvä lisätä tekstiin, että siinä tarkoitetaan asetusluonnoksen 9 §:n 2 momentissa olevaa viittausta.
- S. 8 kappale alkaa seuraavasti: ”Pykälän 1 kohdan...”. Olisi hyvä lisätä tekstiin, että siinä tarkoitetaan asetusluonnoksen 11 §:n 1 momenttia.
- S. 8 kappale alkaa seuraavasti: ”Säännös ei estäisi...”. Olisi hyvä yksilöidä ao. säännös. Ilmeisesti asetusluonnoksen 11 §:n 1 momentin 1 kohta.
- S. 8 kappale alkaa seuraavasti: ”Kohdan 3 mukaan...”. Tämäkin liittyy 11 §:n 1 momenttiin ja olisi hyvä täydentää muistioon. Sama huomio koskee kyseisen säännöksen 4–10 kohtia.

Yksikön päällikkö,
Ylijohtaja

Pentti Lähteenoja

Hallitussihteeri

Timo-Ville Nieminen

